ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

បទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា
ជំងឺបង្កដោយព្រូនហ្វាស្យូឡា លើគោ ក្របី
និងវិធានការការពារ

រៀបចំដោយ: - នាយកដ្ឋាន ផលិតកម្ម និង បសុព្យាបាល
- នាយកដ្ឋាន ផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម

ឧបត្ថម្ភដោយ: - គំរោង "ការបង្កើតគំរូសំរាប់ការពារជំងឺបង្កដោយព្រូនហ្វាស្យូឡា គោ ក្របី នៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា" នៃមជ្ឈមណ្ឌលអូស្ត្រាលី ស្រាវជ្រាវកសិកម្មអន្តរជាតិ (ACIAR)

រៀបរៀងដោយ: បណ្ឌិត សួន សុធឿន

វិស្វករផ្នែក ផលិតកម្ម និង បសុព្យាបាល

បណ្ឌិត វិទ្យាសាស្ត្របសុពេទ្យ

សាស្ត្រាចារ្យ ផ្នែក ផលិតកម្ម និង បសុព្យាបាល

ថ្នាក់បណ្ឌិតនៃរាជបណ្ឌិតសភាកម្ពុជា

ទូរស័ព្ទ : ០១២ ៧១៤ ៦៨២

អ៊ីម៉ែល: Sothoeundahp@online.com.kh

កាលបរិច្ឆេទ: ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៦

© រក្សាសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាង : គ្រប់បទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា (បអប) ទាំងអស់ រួមទាំងឯកសារនេះ ជាកម្មសិទ្ធិរបស់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ហើយសំរេចផ្តល់អោយនាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម ធ្វើជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ ។ រាល់សំណើសុំផលិតបន្ថែម ត្រូវសុំការអនុញ្ញាតសិទ្ធិជាមុន ពីនាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម ។

បុព្វកថា

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ ក្រោមកិច្ចសហការគាំទ្រពីទីភ្នាក់ងារអូស្ត្រាលីសំរាប់ការអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ (AusAID) តាមរយៈគំរោងការផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម កម្ពុជា-អូស្ត្រាលី ជំហានទី២ (២០០១-២០០៦) ដែលមានគោលដៅពង្រឹងស្ថាប័ន និងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មនៅកម្ពុជា បានខិតខំយ៉ាងពេញទំហឹងដើម្បីធ្វើការពង្រឹងសមត្ថភាពមន្ត្រីផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម ការរៀបចំកសាងផែនការផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មស្របតាមគោលនយោបាយវិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល តាមរយៈការវិភាគប្រព័ន្ធកេ្សត្រ-បរិស្ថានថ្នាក់ឃុំ សង្កាត់ និងបានចងក្រងជាបទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យានេះឡើង ។

បទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យានេះ បានចងក្រងដោយអ្នកជំនាញឯកទេស (Subject Matter Specialist) នឹងត្រូវបានឆ្លងការពិនិត្យ ពិគ្រោះយោបល់ និងឯកភាពយល់ព្រមពីគណៈកម្មការបច្ចេកទេសដែលមានសមាសភាពមកពីនាយកដ្ឋានជំនាញនានា នៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ និងអ្នកពាក់ពន្ធ័ផ្សេងៗទៀត ។ ឯកសារដ៏មានសារៈសំខាន់នេះ គឺជាឯកសារគោលដែលពិពណ៌នាអំពី ព័ត៌មាន បច្ចេកទេស វិធីសាស្ត្រ នីតិវិធី និងផែនការថវិកាចំណាយសម្រាប់ជួយដល់មន្ត្រីកសិកម្មស្រុក និងភ្នាក់ងារប្រតិបត្តិនៅមូលដ្ឋាននានាយកទៅប្រើប្រាស់ក្នុងការបណ្តុះបណ្តាល និងផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសថ្មីៗ ក្នុងបំណងផ្ទេរចំណេះដឹង ព័ត៌មាន និងបច្ចេកវិទ្យាកសិកម្មតាមគ្រប់រូបភាពឱ្យបានជ្រួតជ្រាបដល់ប្រជាកសិករ និងផលិតករ ដែលរស់នៅក្នុងតំបន់មានសក្តានុពលភាពស្របតាមលក្ខខ័ណ្ឌភូមិសាស្ត្រ សេដ្ឋកិច្ចសង្គម និងតម្រូវការចាំបាច់ជាក់លាក់នៅមូលដ្ឋាន ។

ដូច្នេះបទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យានេះ មានសារៈប្រយោជន៏ជារួមសម្រាប់មន្ត្រីកសិកម្មខេត្ត-ក្រុង យកទៅប្រើប្រាស់ក្នុងការចូលរួមដោះស្រាយបញ្ហាចំពោះមុខ ដែលប្រជាកសិករយើងកំពុងប្រឈមមុខនៅក្នុងការធ្វើផលិតកម្មកសិកម្ម ពិពិធកម្មកសិកម្ម ដើម្បីធានាសន្តិសុខស្បៀង និងបង្កើនប្រាក់ចំណូលគ្រួសារ ជាពិសេសរួមចំណែកកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ស្របតាមយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ។

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ គាំទ្រនូវឯកសារបទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យានេះ ដែលជាឯកសារគោលសម្រាប់មន្ត្រីកសិកម្មស្រុក ខេត្ត-ក្រុង អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ភ្នាក់ងារប្រតិបត្តិនានានៅមូលដ្ឋាន និងអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់យកទៅអនុវត្តក្នុងការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យាដល់ប្រជាកសិករនៅជនបទឱ្យទូលំទូលាយ និងទទួលបានផ្លែផ្កាល្អប្រសើរប្រកបដោយក្តីសង្ឃឹម ។

រដ្ឋមន្ត្រី

ចាន់ សារុន

អារម្ភកថា

ពាក្យពេញនៃ **បអប** គឺ "បទដ្ឋានអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា" ។ **បអប** ពន្យល់ពីរបៀបអនុវត្តបច្ចេកវិទ្យាដើម្បីជួយដោះស្រាយបញ្ហាផ្នែកកសិកម្មរបស់កសិករ ។ **បអប** ផ្ទុកនូវព័ត៌មាន បទដ្ឋាន និងសំភារៈសម្រាប់ឱ្យមន្ត្រីផ្សព្វផ្សាយផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យានេះទៅកសិករ ។ គោលគំនិតនៃ **បអប** គឺដើម្បីផ្សព្វផ្សាយដល់ឃុំ ស្រុក និងខេត្តនៅទូទាំងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។ **បអប** ត្រូវបានគេសរសេរសម្រាប់ឱ្យមន្ត្រីផ្សព្វផ្សាយ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងផ្នែកផ្សេងៗទៀតដែលបំរើការនៅក្នុងវិស័យអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មនៅតាមមូលដ្ឋានប្រើប្រាស់ ។ **បអប** មានលក្ខណៈដូចខាងក្រោមនេះ :

- អាចបត់បែនបាន- **បអប** អាចយកទៅអនុវត្តបាននៅគ្រប់ទីកន្លែងក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- សាមញ្ញ- **បអប** អាចប្រើប្រាស់បានដោយគ្រប់ផ្នែកដែលបំរើការនៅតាមមូលដ្ឋាន
- ងាយយល់-ងាយស្រួលក្នុងការផ្តល់នូវព័ត៌មានសំខាន់ៗ

បអប ត្រូវបានកំណត់អាទិភាពដោយផ្អែកទៅតាមបញ្ហាផ្នែកកសិកម្មសំខាន់ៗរបស់កសិករ តាមរយៈប្រភពជាច្រើនដូចជាប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងព័ត៌មានរបស់នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម (FSMIS) ដែលផ្ទុកនូវព័ត៌មានសំខាន់ៗរបស់កសិករ ។ បញ្ហាផ្នែកកសិកម្មរបស់កសិករ ត្រូវបានគេវិភាគតាមរយៈការវិភាគប្រព័ន្ធកស្សេត្រ-បរិស្ថានថ្នាក់ឃុំ (AEA) នៅទូទាំងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។ **បអប** មាននៅតាមស្ថាប័ននានាដូចខាងក្រោម:

- វិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវជាតិ
- ក្រុមកសិករ
- អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល
- ទីភ្នាក់ងារស្រាវជ្រាវអន្តរជាតិ
- កម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយ
- ម្ចាស់ជំនួយ
- ផ្នែកឯកជន

បអប ត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយនាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មនៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ។ **បអប** ត្រូវបានសរសេរដោយអ្នកឯកទេសដែលមានបទពិសោធន៍នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។ ដូច្នេះ **បអប** ផ្ទុកនូវបទពិសោធន៍ល្អៗសម្រាប់អនុវត្តបច្ចេកវិទ្យា ។ **បអប** ត្រូវបានឆ្លងកាត់ការត្រួតពិនិត្យរបស់ក្រុមការងារ **បអប** បន្ទាប់មកអនុម័ត និងអនុញ្ញាតដោយក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទសម្រាប់ប្រើប្រាស់នៅតាមមូលដ្ឋាន ។

ជម្ងឺបង្កដោយព្រូនហ្វាស្យូឡា លើគោ ក្របី និងវិធានការការពារ

១. សេចក្តីអធិប្បាយ ១

សេចក្តីសង្ខេប ១

លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យបច្ចេកទេសសមស្រប ២

អនុសាសន៍បន្ថែម ៣

២. ការណែនាំបច្ចេកទេស ៤

២.១ ទំរង់ និងរូបរាង ៤

២.២ វដ្តជីវិត ៤

២.៣ រោគសញ្ញា ៦

២.៤ បំរែបំរួលសរីរៈរោគ ៧

២.៥ រោគវិនិច្ឆ័យ ៧

២.៦ ការការពារ និងលប់បំបាត់ជម្ងឺបង្កដោយព្រូនហ្វាស្យូឡា ៨

២.៧ ផលចំណេញផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច ១២

២.៧.១ ផលប៉ះពាល់ ១២

២.៧.២ ការចំណាយ និងផលចំណេញនៃការការពារ ១២

២.៧.៣ ផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន ១៥

៣. ការណែនាំលើការងារផ្សព្វផ្សាយ ១៦

៣.១ គោលបំណងនៃការផ្សព្វផ្សាយ ១៦

៣.២ វិធីសាស្ត្រនៃការផ្សព្វផ្សាយ ១៦

៣.៣ ការជ្រើសរើសទីតាំង ១៧

៣.៤ ការជ្រើសរើសអ្នកចូលរួម ១៧

៣.៥ ឧបករណ៍ និងសម្ភារៈសម្រាប់បណ្តុះបណ្តាល អប់រំ និងផ្សព្វផ្សាយ ១៧

៣.៦ ការបណ្តុះបណ្តាល អប់រំ និងផ្សព្វផ្សាយ ២០

៣.៧ ការតាមដាន និងវាយតម្លៃ ២៣

៣.៨ ផែនការសកម្មភាព និងថវិកាសម្រាប់អនុវត្តន៍ ២៣

៣.៩ ប្រភពឯកសារ និងសម្ភារៈផ្សព្វផ្សាយ ២៤

ម.ព.ឯ.ក AIDOC
Code: 236-0214
Date:
Donated by:

១. សេចក្តីអធិប្បាយ

សេចក្តីសង្ខេប

ក/ **បញ្ហា :** ប្រជាពលរដ្ឋនៅតំបន់មួយចំនួនតែងសង្កេតឃើញ និងជួបប្រទះនូវបញ្ហាមួយចំនួនដែលកើតឡើងចំពោះគោ ដូចជាគោស្គម រាគអាចម៍ជាប្រចាំ រោមស្រអាប់ កូនរង្វើល ធំធាត់យឺត កំលាំងអូសទាញខ្សោយ ប្រើភ្ជួររាស់ ឆាប់ហត់ ករណីខ្លះស្គមពេកដួលងើបលែងរួច និងងាប់ ។ ការពិនិត្យថ្លើមគោ នៅកន្លែងពិឃាត សត្វបង្ហាញថា ថ្លើមមួយចំនួនធំខូច ផ្នែកខ្លះនៃថ្លើមរលួយ ហើយម៉ោងពេលវះត្រង់កន្លែងនោះដូចជាវះប៉ះគ្រួស មានហូរចេញនូវសារធាតុខាប់ៗ ក្លិនស្អុយ-ឆ្អាប និងមានដង្កូវសំប៉ែតរាងដូចស្លឹកឈើ ពណ៌ក្រហម-ត្នោត ប្រវែងពី ៣,៥ -៧,៥ ស.ម នៅលាយឡំជាមួយសារធាតុខាប់ៗទាំងនោះ ។ ជាទូទៅ តម្លៃគោរស់មានជម្ងឺបង្កដោយព្រូនហ្វាស្យូឡា មានតម្លៃថោកជាងគោគ្មានជម្ងឺ ។ បញ្ហាដូចដែលលើកឡើងខាងលើ តាមការស្រាវជ្រាវឱ្យដឹងថា បណ្តាលមកពីជម្ងឺម៉្យាងហៅថាជម្ងឺព្រូនហ្វាស្យូឡា ។

ខ/ **គោលដៅ:** ប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាខាងលើ ដោយផ្អែកលើលទ្ធផលស្រាវជ្រាវវិទ្យាសាស្ត្រ ស៊ីជំរៅដោយនាយកដ្ឋានផលិតកម្ម និងបសុព្យាបាល និងមានការចូលរួមសហការពីនាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មការិយាល័យផលិតកម្ម និងបសុព្យាបាល ខេត្តកណ្តាល និងឧបត្ថម្ភការស្រាវជ្រាវដោយមជ្ឈមណ្ឌលអូស្ត្រាលីស្រាវជ្រាវ កសិកម្មអន្តរជាតិ (ACIAR) លើជម្ងឺបង្កដោយព្រូនហ្វាស្យូឡា ។ បញ្ហាខាងលើអាចត្រូវដោះស្រាយបានដោយអនុវត្តនូវវិធានការការពារជម្ងឺនេះ ផ្អែកលើទិន្នន័យនិងវិធីសាស្ត្រដែលបានសាកល្បងអនុវត្តប្រកបដោយ ជោគជ័យតាមរយៈកម្មវិធីខាងលើរួចមកហើយ ។ តាមរយៈបច្ចេកទេស និងវិធីសាស្ត្រណែនាំស្តីពីការការពារជម្ងឺ គ្មានការឆ្លងរាលដាលនៃជម្ងឺបង្កដោយព្រូនហ្វាស្យូឡា សត្វធំធាត់ ផ្តល់កូនញឹក មានសុខភាពល្អ លក់បានថ្លៃ ។

គ/ **វិធីសាស្ត្រសម្រាប់អនុវត្ត:** បណ្តុះបណ្តាល អប់រំ និងផ្សព្វផ្សាយក្រៅសាលា (school on air) ដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធ ប្រជាពលរដ្ឋ-ម្ចាស់សត្វ កសិករ ឱ្យយល់ដឹងស្តីពីជម្ងឺបង្កដោយព្រូនហ្វាស្យូឡា (ការរាតត្បាតជម្ងឺ ការឆ្លងរាលដាល) ផលប៉ះពាល់ផលចំណេញក្នុងករណីជម្ងឺត្រូវបានការពារ និងអាចយល់ពីវិធានការការពារ និងការលុបបំបាត់ជម្ងឺដោយមានប្រសិទ្ធិភាព ។ វិធានការអនុវត្តមានប្រសិទ្ធិភាពរួមមាន វិធានជីវៈ ការចាត់ចែងឃ្វាលសត្វផ្តល់ចំណី និងការប្រើប្រាស់ថ្នាំកំចាត់ព្រូនហ្វាស្យូឡា ។

ឃ/ **ផលប្រយោជន៍សម្រាប់កសិករ_ម្ចាស់សត្វ:** ការអនុវត្តបទដ្ឋានបច្ចេកវិទ្យាស្តីពីជម្ងឺបង្កដោយព្រូនហ្វាស្យូឡា តាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាល អប់រំ និងផ្សព្វផ្សាយអំពីជម្ងឺនេះ ធ្វើឱ្យប្រជាពលរដ្ឋដែលចិញ្ចឹមគោយល់ដឹងពីផលប៉ះពាល់ការខាតបង់សេដ្ឋកិច្ចនិងផលចំណេញពីការការពារជម្ងឺនេះ ។ ក្នុងតំបន់ដែលមានការរាតត្បាតដោយជម្ងឺព្រូនហ្វាស្យូឡា មានច្រើនជាង ៣០ ភាគរយ សត្វដែលមានជម្ងឺនេះមាន :

☞ **ទំងន់:** ជាមធ្យមមានទំងន់ស្រាលជាងសត្វគ្មានជម្ងឺ ៤១ គក្រ/ក្បាល ។